

האמונה בעושר

ציליה של תומורת צבאית, שניגנה באי"צ טידון הסמוך, מילאו את האולם המרווח של בית הדפוס. אולם קולו של אלכסנדר ויילף התגבר על המנגינה, הגיע לאזני עשרות חברי הכנסת, המו"לים והעתונאים שבאו להשתתף בפתיחת המפעל — בית הדפוס הגדול ביותר בארץ, דפוס ישראל, בו הושקע כרבע מיליון דולאר.

כשאמרתי לידידי שאני עומד להשיקע חלק מכספי בארץ, אמרו לי שאני משוגע, סיפר אלכסנדר ויילף, גבה הקומה ובעל הי עינים החומות. "אמרתי להם — לא איכפת לי שאפסיד את הכסף. אני עוד צעיר, אם אפי סיד את הכסף ארוויח אותו מחדש. ואם לא, לא יהיה גם כן כל כך רע. אסתפק בפחות". אחר סיפר ויילף מדוע עשה בכל זאת את המעשה: הוא הקדיש עשר שנים מחייו ל עבודה למען ארץ ישראל, תחילה לימן הועד האמריקאי של פיטר ברגסון (הילל קוק), ב פעולה למען הקמת צבא עברי, בעזרה למח תרת ולהפעלה. "לא חבל לי להפסיד כסף", אמר, "אבל חבל לי להפסיד את השנים והי מרץ שהשקעתי בארץ זו. לכן אני מעונין שיצא מהנה מכל הענין הזה, מן הארץ הזאת. ואני מאמין שיש עתיד גדול למדינה — רק תקום בה רוח חדשה ונועזת".

שמואל מרלין, חברו של הלל קוק בועד האמריקאי שפרש מכסאו בכנסת (תנועת הי חרות) כשהתאכזב מפעולותיה, איש אמונו של ויילף, הוסיף אחריו: "איננו מאמינים שהארץ צריכה להיות עניה. אני מאמין שהיא יכולה להיות עשירה ומשגשגת".

נוסף להשקעה האמריקאית הושקעו גם 150,000 ל"י על ידי משקיעים ישראלים. הראשונים היו קבוצה של פעילי אצ"ל-חרות אשר קירבה להם לאלכסנדר ויילף ופעילותו בארצות הברית. הגורם השני: אורנע, קבר צת ותיקי ההגנה שהחליטה להתארגן על בסיס מסחרי, עסקה בין השאר במחסני ערו בה, אולפני הסרטה. מתכנסם, בצפון תל-אביב, מול הנמל, שופר והותאם לצרכי הי מפעל היצור.

הזנה חיונית לדבורים

סוכר ירוק או סוכר אדום היא הבעייה בה מתחבטים שלטונות הפיקוח על המזונות שי נדרשו להקציב סוכר ל-32 אלף הכותרות הנמר צאות בארץ והמפיקות כ-500 טון דבש לשנה. להפקת 17 קילו דבש ממשפחת דבורים ממוצעת ורושים תשעה קילו סוכר הנמסרים

דשים היה חשש כי הסוכר האדום יעובד לממ תקים והגיעה השעה להחלטה נוספת: צבי עת הסוכר בצבע ירוק.

חיפה

"לא איכפת לי למות!"

פעם היתה משפחת דגלוש כל יכולה בעיר חיפה הערבית. רכושם כלל רובעים שלמים של בתי מגורים ובית-החרושת הגדול ביר תר לעראק. בינתיים קמה מדינת ישראל ופי ני הדברים השתנו.

השבוע, במוצאי שבת, ישב סברי דגלוש, מרכיב משקפים, בעל שערות מלבינות בר כות, הצולע ברגלו הימנית, בבית-הקפה דולפין ברחוב העצמאות, חיפה. אלא שסברי עדיין זכר את הימים כאשר בית-הקפה דולפין עוד נקרא בית-הקפה אדוארד על שם בעלו הנוצרי ורחוב העצמאות היה ידוע כרחוב המלכים.

הוא ישב בבית-הקפה ושתה כוסית אחר כוסית של עראק. בהיות נפשו מרה עליו (אשתו ובניו ברחו בעת כיבוש חיפה ולמ רות כל השתדלותו החוזרים עדיין נמצאים מעבר לגבול) הרים את קולו וזעק: "איזה חיים אלה, יה אלה! כל מיני אנשים מברי אים לארץ — זונות, כלבים, רועי זונות — אבל את אשתי והילדים שלי מאשירים שם כמו כלבים!"

הברו, אף הוא ערבי בן משפחה עשירה (הנמצאת בארץ) הגיד את ראשו בהבנה עמוקה. המלצר שעמד ליד הבאר אף הוא ריחם והבין — אשתו וילדיו נמצאים בלב נון.

אולם מרחק מטר, ליד שולחן קרוב, ישבו כמה אנשים שלא הבינו אל נכון את דברי סברי. היו אלה דוד, מרוקאי שחור, רוה ויפה, בעל שערות מבריקות מתחת לכובע מלחים שחור, חבר וחברה. הם חשבו שי הדברים (ווגה, רועי זונות) היו מכוונים אליו הם. וכגבר המכבד את עצמו לא יכול היה דוד לסבול כי יכנו את בת-ליותו וזנה. הוא ניגש לסברי ושאל אותו כיצד מעיו הוא להשי תמש בלשון זו.

סברי לא היה במצב רוח להסביר. "אתה ועוד חמישים כמוך אינכם מבהילים אותי. אני שם את כולכם בכיס הקטן!"

דוד סבר אחרת. תוך דין ודברים נשרטה אוזנו של חברו של סברי דגלוש, אולם תוך הריחתה לא שם איש לב לכך. בעל בית-הקפה התערב, ביקש מהצדדים להפסיק את ריבם המפריע לעבודתו ולשמו הטוב של בית הקפה דולפין. דוד הסכים, החליט להכות עד

עוד יכול לעשות לי? הוא פנה לעבר דוד. "לא איכפת לי למות!" בינתיים התאספו מתווכים ועושי שלום לי מיניהם. הם השתדלו להסביר לדוד כי סברי שיכור ואינו יודע את מה שהוא אומר. ואי לו לסברי השתדלו להסביר כי דוד הוא הי שיכור ואין להתחשב באימויו. אולם הכל היה לשוא.

עד אשר מצא אחד הנוכחים את משפט הצדק. הוא לקח את דוד הצדה ובקול משכי נע לחש לו: "אתה צודק. אילו אדם קרא לי רועה זונות הייתי הורג אותו במקום. אולם עלוך להתחשב בעובדה כי זהו ערבי. אם אתה תפגע בו יאמרו שפגעת בו מפני שי ערבי הנהו ולא מפני שהעליב אותך."

בעירית תל-אביב, שילם את דמי הלימוד עבור בנו, והתמם. כיתר הורי התלמידים, על חוזה עם העיריה שלפיה מתחייבת העיריה לתת לתלמידים את ההשכלה המגיעה להם, במקרה זה, להפוך אותם מכונאים בעלי מקצוע.

משך שלוש שנות לימוד שמר יצחק שיני פרוק על חלקו בחוזה, בעוד שעירית תל-אביב שמרה על התחייבותה שלה. בתחילת השנה שעברה ביקרו בבנין החדש ורחב הידים של בית הספר שבה, שהוקם על אמת פרדס ערבי עקור, באיזור התעשייה של תל-אביב ליד גשר ראש-פינה, למעלה מ-400 תלמיד שחונכו על ידי 19 מורים בלבד. כבר אז היה ברור שי-19 מורים הם

תלמידי בית-הספר שבח השוכנים

אלך לצבא!"

דוד חשב כמה רגעים ולבסוף, בהתרגשות, ניגש לסברי. "האיש הזה שיכנע אותי, הוא אמר, 'אני לא רוצה שיגידו כי אני שר ערבים. להיפך. כל הערבים הם אחי וגם לא לא אעשה כלום.' ובשקט שהשתרר פתאום בבית-הקפה, הת נפלו שני האנשים איש על רעהו והתנשקו. לזמיו הזעומים.

השנה היה היחס המספרי בין המורים והי תלמידים מגוחך שבעתים. בתחילת השנה הודיעו עיריית תל-אביב ששבה קלט בשנת הלימודים הנוכחית 600 תלמיד, לעומת 400 בשנה החולפת. היא שכחה לציין שמ-19 המורים שחינכו 400 תלמיד בשנה שעברה, נשארו השנה רק 17. בעוד שמספר התלמי דים עלה במאתים.

בשבוע שעבר היה המצב בבית-הספר שבח לאחר יאוש. 20 שעות לימודי הכנה לעבודה ומעשית נצטמצמו ל-11 שעות (כולל התעמלות ומקצועות כלליים); מהסדנה החשמלית שי הובטחה לכתת החשמלאות מזה שנתיים ימים, נשארה עדיין הבטחה בלבד. העיריה הפרה את התחייבותיה בחוזה ההדני. ביום א' הראשון לשבוע הלימודים, הפרו התלמידים את צדם בחוזה. בבית-הספר שבח פרצה שביטה שהתפשטה במהירות, הקיפה את שתי כיתות הבוגרים במכונאות ואת שתי כיתות החשמלאות. התלמידים באו לבית הספר, כרגיל בשעה 7.45 בבוקר, לא נכנסו לכיתות, התקהלו על מדרגות הכניסה, במסדרונות, עד השעה 12.00. משלחת נבחרת של נציגי ועדי הכתות ביקרה במשרדו של הנוך אנוך, סגן מנהל מחלקת החינוך של העיריה, הגישה את עצמותיה: תקן שעות מלא, סדנה חשמלית ולימודים סדירים. אמר אנוך: "עם שבתים לא ניגש למשאומתן, ובכלל נדבר רק עם ההורים!" להורים נא מר ש"המצב יסתדר משך הזמן, יש להטיל את האשמה על חוסר מורים בארץ."

בינתיים פרצה שמועה בבית-הספר שבדעי תה של מחלקת החינוך לגיש את הכתות השוכנות, להגיע את הורי התלמידים להרי שמה מחודשת של בניהם, מבלי להתחייב לקבל את אלה מבין התלמידים, שאינם ב"ת יים". אמר יצחק שינפרנק: "אעזוב את בית הספר ואלך לצבא, בין כה וכה לא אהיה מכונאי לעולם במצב כזה."

הכפר

החשבון לא היה בדיחה

חברי קיבוץ עין-שמר עמדו מן הצד, ידיים בכיסים והביטו על מאמצי נהג אגד המשתדל להוציא את האוטובוס ששקע בבוץ ליד הדרך. לבסוף עזב נהג אגד את מקומו, ניגש לחברי הקיבוץ: "אולי תעזרו לי לס"

חינוך

יש אחד באורגוויי

כשבישר משרד החינוך והתרבות בראשית החודש כי מחוסר מטבע זר נסגרה הרשמת סטודנטים לאוניברסיטאות חו"ל, פורסמו גם תוצאות מפקד הסטודנטים הישראליים בחו"ל שהקיפו 900 מבין 1500 הישראליים המשתלמים בכשני תריסרים של מקצועות (בין היתר: טקסטיל, פסלות ורוקחות) ב-14 מדינות זרות.

המסקנה: כל סטודנט שני נמצא בארצות הברית, כל סטודנט רביעי בשוויץ, כל המישי באנגליה או בצרפת. אולם גם נורבגיה, שוודיה ואיפילו אורוגוויי הדרום-אמריקאית והרחוקה לא יצאו ריקם. בכל אחת מהן לומד סטודנט ישראלי אחד. רוב הלוומדים מתרכזים ברפואה, הנדסה ומדעי הרוח והטבע כש-16 בחורים מש תלמה ברפואת-בהמות (ויטרינריות) ואר בעה יוצאי דופן חלוציים בבניין-אניות.

אולם שיעור הסטודנטים הישראליים (כולל 2000 אנשי ירושלים ו-1000 אנשי חיפה) לגבי האוכלוסיה עדיין קטן פי חמש מהי שיעור האמריקאי, פי שלוש מהנירוזילנדי, אינו מבטיח עתודות מקצועיות במידה מס פקה, למדינה גבנית.

נדבר רק עם ההורים!

יצחק שינפרנק נולד בגרמניה לפני 18 שנה. כשמלאו לו חמש שנים עלה ארצה עם הוריו, אחותו הגדולה ממנו, הצטרפו למושב רמת-הדר שליד רמתים, יסדו משק עזר ליד ביתם. מאז מחלק אביו של יצחק את זמנו בין המשק ובין משרד הועד של אגודת המושב. בינתיים סיים יצחק את בית-הספר העממי ברמתים, עבר לתמישית תי כונית בכפר-סבא — אך לא המשיך במגמת גמנסיה, החליט שאינו רוצה להיות חקלאי כאביו, הגיע למסקנה ש"אני רוצה להיות מכונאי טוב כדי לעבוד במקצוע זה בצבא ואחר כך בתעשייה הישראלית, שסובלת קשה ממחסור בעללי מקצוע המכונאות."

יצחק שינפרנק שמע על איכותו של בית הספר למכונאות "שבח" שליד עירית תל-אביב. בתחילת שנת הלימודים 1949 נסע אביו אל משרד השרשמה של מחלקת החינוך

שמואל מרין ואלכסנדר ווייף

„חבל לי להפסיד את המרץ...“

סברי יעזוב את בית-הקפה ולסדר את הי חשבון ברחוב הניטרלי.

שני הצדדים ישבו בסבלנות ליד שולחנור תיהם הנפרדים, התכוננו להכרעה על ידי לגימה אינסופית של עראק (סברי) וקוניאק (דוד). "אני לא מפחד מאף אחד", התרעם דוד בהראותו על זרת ירו הימנית הקטועה. "אני ישבתי תשע עמים בבית סוהר במא רוקו ולא איכפת לי אם ישיבו אותי גם בי ישראל. אבל מעולם לא אסלה שאדם יקרא לי ערס (רועה זונות)!" לעומתו ישב סברי ברוח נוקשה. די לו להידחק בכל צד על ידי היהודים. "מה אתה

לה כתוונה מיוחדת. אך מאז נשתנה היחס בין מחירי הדבש והסוכר, שהיה פעם 1:10 לטובת הדבש והפך 1:30 לטובת הסוכר (מחיר דבש רשמי — 56 פרוטות הקילו בהשוואה לשתי ל"י מחיר קילו סוכר בשוק השחור) הפך עסק החלפת 17 קילו הדבש בתשעת קילו הסוכר למצויין. הפיתוי: לקבל פי שלוש עבור אבטלה במקום השקעת הסוכר תוך עבודה מפרכת.

הפתרון: צביעת הסוכר המיועד להזנת הדבורים בצבע אנילין אדום. החישוב: סוכר צבוע לא יימכר. אך כאשר לא חולק סוכר משך שלושה חר